

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyiltér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap.
A hirdetés és nyiltér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Vasuti mizériák.

— Különös tekintettel a mi vasutunkra —

Székelyudvarhely, aug. 30.

A nemzet magasabb szellemi és gazdasági munkájának legerősebb szerve a helyes gazdasági politika. A nemzeti fejlődés előfeltétele az, mely öntudatos nemzeti élettel élő népeknél más nem lehet, — mint a mely az anyagi és szellemi erősödésre szolgál. A modern államélet, mely a népek versenyét fejlesztette ki, a helyes és célszerű vasuti hálózattal sietett segítségére a gazdasági erőknak. A földmívelés, ipar, kereskedelem ma nem virágozhatik célszerű és gyors közlekedés nélkül.

Tekintve azt, hogy az Erdélyen keresztül vezető egyetlen fővonalunk által a nemzetiségi városok a világ forgalom minden előnyeit élvezik, míg a székely városok, vagy mondhatjuk, vármegyék jelentőségüket elveszítették, az ország politikai és gazdasági központjától messze, kihalt vidéki központokká váltak: az ismételt felemelt kérészókot arra készítették az államkormányt, hogy az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-cz. keretében 35 milliót fordítson a székely vasutakra. Ez által az államkormányzat — igen helyesen — az országnak eddig egy elhanyagolt, elzárt részének természetes kincseit óhajta a világgazdaságnak megnyitni s így ez országrésznek elégedetlen, kivándorló népét jó keresetforráshoz s a vasutépítés után pedig kedvező konjunkturához juttatni. Tehát közgazdasági, sőt nemzetpolitikai jelentősége van az ugynevezett „székely körvasutnak” — ezt el kell ismernünk fönttartás nélkül, viszont sajuállattal konstatáljuk, hogy abból Udvarhelyvármegye absolute semmit sem fog kapni, noha vármegyénk állami vasut hálózata mindössze 7 kilométert tesz ki s az is a megye szélén van elhelyezve.

Ily körülmények között Udvarhelyvármegye közönsége jogosan érzi magát mellőzve akkor, amidőn még a meglévő vicinális szárnyvasutja a forgalom lebonyolítására sem elegendő, melyet súlyosít az, hogy e vonatjáratra sem lehet rendtelensége következtében számítani.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy mind az a rendtelenség, melyet a mi székely vasutunk kifejt, a saját inicziatívájából történik; erről szó sem lehet. Az ő rendtelensége csaknem szorosán össze van nőve a fővonal minden forgalmi zavarával, melyet leveli béka szeriut, következetesen megérez. A fővonal vonatainak késése, daczára az imént megszavazott vasuti törvényjavaslatoknak, mint sok annyi más, szociális kérdéssé fajult ebben a forró levegőjű társadalmi állapotban s a közönség, melyet, mondhatni, elkényeztetett pontosságával a posta, illetve a vasut, erősen sanyli most a rendellenességet. Az igazságot így véljük megállapítani: a vasuti forgalom nőttön nő saját természetéből, illetve az ország népességének szaporodása, mivelődése, kereskedelmünk, iparunk fejlődésének arányában. Ellenben a m. á. v. mindenben az, ami évtizedekkel ezelőtt. Az üzletvezetőség

kimutatása biztos fokmérője a forgalom növekedésének. A fővonal vasutai fizikailag képtelenek betartani az előírtas vonatindulást, melybe — beszéljünk őszintén — a „lassan, lassan, lassan” korzaknak utóze is belejátszik; a menetrend pedig például kisebb állomásokon pár perc megállást ír elő. Azonban oly nagy a posta anyaga, hogy azt a vasutra feltenni, kellőleg ellátni a személyzet a megszabott csekély idő alatt képtelen s a vonat kétszer-háromszor annyit vesztegel, mint amennyi az előírt idő. Igen természetes, hogy ez az szapora késlekedés már megbontja a vele egy vonalon közlekedő és vele kapcsolatos mellékvonalak összes vonatjársását s várakozásra, fölösleges idővesztegetésre kényszeríti valamelyik váltó-állomáson.

Áll pedig ez az állapot különösen a Budapest—Brassó között közlekedő gyors vonatokra, melyek forgalma hihetetlen nagyságot ért, különösen a személy-szállítás terén, melynek keserveiről csaknem minden ember tanúságot tehet. E gyorsvonati utazás keserveinek méltó koronájául szolgál aztán a Héjjasfalva—székelyudvarhelyi vicinális mintegy harmincz kilométernyi utja.

Talán nincs az országban még egy ehhez fogható vicinális, melyre akkora feladat hárulna ugy a személy-szállítás, mint a teherforgalom terén, mint a miénkire és amely ennek daczára mégis azt hiszi, hogy a vasuti közlekedés nem áll egyébből, mint sipolásból és késésből. Ezen feladatának aztán kétségenkívül nagy buzgalommal felel meg s ezen tudatában az utat reggel Segesvártól Székelyudvarhelyig öt óra alatt teszi meg. Vagyis, amíg a budapest—arad—predeáli gyorsal az ember Budapestről délután 2 órakor elindulva, éjfélt után fél 2 órakor már Segesvárt van, addig folytatólagosan Székelyudvarhelyre csaknem félannyi idő alatt ér fel, vagyis reggel fél 7 órakor van itt. Ez azonban még mindig a kedvezőbb helyzet a gyorsal utazókra, mert a csatlakozás — biztos. Azonban teljességgel nem áll ez feou a Kolozsvár felől jövő gyors utasaira. Mint említők, ez a vonat az ország legnépesebb vonata s így a késése csaknem rendszeres. Ha ez a késés azonban 50—60 perces, ami nem ritkaság, ugy a mi székely vicinálisunk egész egyszerűen feldöcög az anyavárosba, a gyors ide tartó utasait azzal büntetve, hogy Héjjasfalván hagyja. Hogy ez mit jelent, arról csak annak — és sajnos, sokunknak van — fogalma, ki ezt a kellemes meglepetést átélte. Egy falusi állomásra van utalva, ha nincsen kedve a visszafelé, már mint Segesvár felé, való utazáshoz; tehát egy falusi állomásra és egy falura van utalva, ahol nincsen vendéglő, ahol nincsen tisztességes vendégszoba, úgy, mire pedig föltétlen szükség van, mert hát holnap hajnalokor indul a legközelebbi „székely-vonat”.

Ez azonban a dolognak csak egyik ága; a másik, szintoly, vagy még fontosabb ága: Székelyudvarhely város posta-járatának rendtelensége, melyből kiszámíthatatlan kár haramlik ugy

kereskedelmünkre, mint iparunkra. Ugyanis a Budapest felől jövő személyvonatnak, — mely jóformán e város egész üzleti és magán levelezését hozza magával, — reggel 4 órakor kellene Héjjasfalvára érkeznie, amely időt azonban a legkritikább esetben tartja be, sőt igen gyakori a 60—70 perces késése. Ez hozza aztán magával, hogy a székely vonat — melynek indulási ideje 4¹⁴ — az 506-os személy-vonatot nem várja be s így a város egész postája délig Héjjasfalván vesztegel, jóformán megállitva egy egész város kereskedelmi érdekeit. Még tovább menve. Héjjasfalván a személy-vonatra váró székely vonat egy órai késéssel indul el, mivel azonban Héjjasfalvától az utat Székelyudvarhelyig 2 óra alatt kell megtennie és utközben árukat ad le és vesz fel, tolatásokat végez, kávéörölő mozdonya a reudesen kihasznált vonattal nem képes a késésből semmit sem behozni s így késéssel érkezik. Ide fenn össze kell állítani a vonatot — mert fűtőházunkban tartalék mozdony nincs — csak természetes, hogy késéssel indul, minek következtében akárhányszor megtörtéunk, hogy e miatt az utasok Héjjasfalván nem kapnak csatlakozást a Kolozsvár felé menő személy-vonathoz. Mindezekhez járul még az, hogy a közlekedő két vonattár mindenike délelőtt indul Székelyudvarhely felé s így azoknak, kiknek Székelykereszturon alul, Segesváron, Erzsébetvároson, Medgyesen stb. van dolguk, aznap vissza nem jöhetnek s mivel a Székelyudvarhelyre közlekedő vonatok csak a hajnali gyorsvonattól kapnak biztos csatlakozást, — szegényebb néposztályunk is csak e drága gyorsvonattal kénytelen utazni, ha egy napot veszíteni nem akar.

A szerencsétlen közlekedési politika, mely a fővonal elhelyezésében nyilatkozik meg, kiszolgáltatta a Székelyföldet s így Székelyudvarhelyt a nemzetiségek gazdasági és közlekedési fölényének. Amíg ellátta a szászföldet a világgazdaság minden áldásával, megfelelkezett Udvarhelymegyéről, Erdély legmagyarabb vidékéről. Városunk fejlődése stagnál, iparunk, kereskedelmünk hanyatlik. Az ország politikai és gazdasági központjától annyira távol estünk, hogy népünk ahelyett, hogy politikai és gazdasági erőtartálékja lenne a magyar állameszmének, elszegényedett, kivándorlásra kész.

A veszedelem tizenkettedik órájában emeljük fel még egyszer szavunkat. Egy szegény, jobb sorsra érdemes vármegye s szinmagyar lakosságának érdeke követeli, hogy a jelenlegi helyzetben segítsen kormányunk. Ha már a fővonal elhelyezésén változtatni nem lehet, ugy a meglévő vicinálisunkat kell jobb karba hozni, megközelíthetőbbé tenni a fővonalat és onnan városunkat, megfelelőleg a modern haladásnak. Kívánságunk — melyet már ismernek illetékes helyen — most is szerény és nem áll egyébből, mint egy harmadik vonattár sürgős beállításából. Egy harmadik vonattárból, mely délután 5 órakor indulva Segesvárról, csatlakozással birna a Budapest felől közlekedő 508-as és a Brassó

felől közlekedő 501-es vonatokhoz és Székelyudvarhelyről este 9 órakor indulva, csatlakozást adna az 581 és 601-es vonatokkal Budapest és a 602-es vonattal Brassó felé.

Tehát mindössze 16—18 ezer korona évi többlet kiadást kérünk közlekedésügyi kormányunktól, olyan összeget, mely az államvasutak költségébe számításba éppen akkor nem jöhet, amidőn Udvarhelyvármegye közönsége anyagi erejét messze meghaladó áldozatot hozott a vasut vonal megteremtéséért és amidőn más, sokkal kedvezőbb viszonyok közt levő vármegyék minden anyagi áldozat nélkül jutottak — az állam kegyelméből — kiterjedt vasuti hálózatához.

Beesek Adár.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, aug. 30

Bizonyára sokak csodálkoznak majd az első pillanatban, ha azt mondjuk ebben a zürzavaros, harci riadóktól barsógó világban, hogy rohamos léptekkel közeledünk a béke felé. Pedig fejtegetésünk nyomán ezt könnyű lesz megérteni.

Magyarországon most kétféle ember van: magyar és magyarérmű, aki honának vallja ezt a hazát és nemzetiségű, aki felakarja darabolni és szétosztani létező, vagy ezután alakítandó államok közt. A magyarok két nagy politikai pártra oszlanak; vannak függetlenségi párti függetlenségi, és nem függetlenségi párti függetlenségi. A két párt tagjai kölcsönösen meg vannak győződve, hogy a másik párt eladja a hazát. Élet-halál harc folyik közöttük, egymásra kigyót-békát kiáltanak és ráfogják egymásra — hol önvédelem, hol támadás céljából — hogy a másik fél nem hazafias.

És a végeredmény szomorú. Az ország fele az államegység ellen törő nemzetiség negyede bizonyítja, hogy a másik negyed eladja a hazát, a másik negyed kimutatja, hogy az egyik negyed már el is adta, szóval az egész Magyarországon nem marad egyetlen egy hazafi sem. Így fest hazánk, mikor Horvátországban körülhordozzák a véres kardot. Hogy a kaosz teljes legyen, Wien mindenható vezére, a magyarfaló Lueger véd- és dancszövetséget köt a horvátokkal és fenneg hozzatja a jelszót, hogy Magyarországra be kell masírozni.

Most már hiába kutatjuk a baj okát. Hiába mutatunk rá, hogy a nemzetiségekkel mi magunk rontottuk el a dolgunkat, mert mindig tulerőszakosak, exeluzívek, sőt durvát voltunk velük szemben a társadalomban; míg erőtlének, lágyak, tehetetlenek, ostobául engedékenyek a politikában, aminek éppen megfordítva kellett volna történnie. Hiába mutatjuk ki, hogy a magyar mindig falta a magyart, mint a két mészeli oroszlan egymást, hogy még a holló is okosabb nálunknál, mert nem vájja ki a másik szemét. Hiába szórunk hamut fejünkre, bele kerültünk már az örvény középebe, s az forgat, szédítően forgat bennünket.

De az örvény össze is sodorja a széthúzó magyarokat, a sértő lelohasztja dühét, a sértett elfelejti bántódását, az egymás ellen küzdők vállalat vetnek egymásnak és úgy védekeznek a körülforgó ellenség ellen. Kifelé tör az elégedetlenség, a düh, az ellenállás és befelé, egymás irányában megszületik a béke, ami nélkül szegény magyar hazánk a népek harcában nyomtalanul elpusztulna, ezer-éves dicsőség és szenvedés után!

*

Hogy Magyarországon a közbiztonság meg van rendülve, bizonyítja az a sok rablás és gyilkosság, melyekről nap-nap után hírt adnak a lapok hasábjain és hogy ezzel az ország rendőri szervezete nem áll föladatára magaslatán, bizonyítja az, hogy sok bűntény földérintetlenül és megtorlatlanul marad. Így hát maga az élet veti föl a maga egyetlen tanulságával azt a kérdést, hogyan lehet és hogyan kell az ország rendőrségi szervezete megreformálni és ezzel természetesen a megrendült közbiztonságot is helyreállítani. Bármeunyre is fejlesszük a csendőrséget, a közbiztonság főtartásában, különösen pedig a bűntények megelőzésében, mindig

nagy szerepe lesz a helyi rendőrségnek. A legnagyobb biztositéka a közbiztonságnak tehát az volna, ha a helyi rendőrségek új szervezetet kapnának, olyat, amely azt hivatása magaslatára emelné. Hogy a községek magukra hagyatva, ilyen rendőrséget szervezzen és főtartani nem képesek, az bizonyos. Minthogy azonban a rendészetet az autonóm hatóságok kezéből kivenni és ezzel az autonóm jogokat ilyen jelentős téren megszükiteni senki sem akarhatja: a leg-egyszerűbb megoldásnak az kínálkozik, hogy a rendőrség szervezését és fenntartását utaljuk a vármegyék és törvényhatóságok hatáskörébe. Több vármegyében már meg is történt a községi rendőrségeknek a vármegyei szervezetbe való egyesítése és ha az e fajta intézkedések nem jártak elég sikerrel, annak oka leginkább abban rejlik, hogy az ilyen községi és vármegyei rendőrség nincs még felruházva azzal a hatáskörrel, mely rendőri hivatásának teljesítésére képessé tenné. Ilyen módon lehetne azután a rendőrségi szolgálatot olyan intenzív fejleszteni az országban, hogy az alkalmas legyen a megrendült közbiztonságot helyreállítani.

*

A washingtoni kereskedelmi miniszterium statisztikai osztálya a napokban tette közzé 1906 július 1-től 1907. június 30-ig terjedő esztendőről az ezen idő alatt Amerikába érkezettek vonatkozó adatait. Ez adatok szerint a 12 hónap alatt 167,413 kivándorló érkezett Magyarországból. Ez az előbbi év 128,247 kivándorlójával szemben 30,166 főnyi emelkedést jelent. A legszomorubb pedig az egész dologban az, hogy míg azelőtt a magyarországi kivándorlás legnagyobb kontingensét a tótság képezte, ma éppen a magyar az az elem, mely legnagyobb számban hagyja el hazáját. A 167,413 magyarországi kivándorló közül ugyanis csak 38,279 vallotta magát tót-nak, ellenben magyarok 58,011. Általában az említett 12 hónap alatt 1,004,756 kivándorló érkezett Amerikába és számszerűt Magyarországra áll a harmadik, Ausztria a negyedik helyen, amennyiben Olaszországból 267,078, Oroszországból 192,736, Magyarországból 167,413 és Ausztriából 125,572 ember vándorolt ki Amerikába.

A legtöbb ember a brémai, másodsorban a hamburgi, azután a liverpooli kikötőn át hagyta el Európát. Ami a visszavándorlást illeti, arra nézve nincsenek adatok, de a most július 1-én életbelépett új törvény értelmében az Amerikából távozókra is rendszeres statisztikát vezetnek.

Székelyeink kivándorlásáról.

Székelyudvarhely, aug. 30.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának folyó havi ülésén Ujron Ákos főispán, az al-pini jelentéssel kapcsolatosan, a székely kivándorlások által előállított vérvesszőség csökkentésére a legszigorubb rendszabályok alkalmazását kívánta foganosítani. A kivándorlás, úgy mond, csapásként nehezedik vidékünkre, s így az utlevelek kiadását meg kell nehezíteni.

Eddig igen sokan, éppen az ellenőrzésre hivatott közegek közül azt vitatták, hogy a Székelyföldön nincs, vagy alig van kivándorlás, amit azzal bizonyítottak, hogy a székely kőborlási hajlamait követve, csak időszakos munkákra jár el, de egytől-egyig visszavándorol, mert hazabozza a honvágy. A ki- és visszavándorlástól szóló statisztika mást bizonyít, meggyőzően mutatja, hogy a Székelyföldről tényleg nagyarányú kivándorlás van s hogy ezzel ezekben elenyésző csekély a visszavándorlás. Romániában az odavándorolt és ott élő magyarok számát 150 ezerre becsülik s ezek túlnyomó részben székelyek. Most 5 év óta Amerika felé irányult innen is a népvándorlás és pedig rohamos emelkedéssel. Azóta egy esztendőrel a másikra kétszeresre nő a kivándorlók száma. Kezdődött egy udvarhelymegyei faluban és maig kiterjedt az egész Székelyföldre. A tavaly már kétezeret meghaladó utlevelet adtak ki székelyeknek Amerikába.

A Székelyföldön a kivándorlásnak nem a könnyelműség, vagy kalandvágy az okozója mint azt a helyzet nem ismerő vagy szándékos félremonyarázása folytán sokan hirdetik. Korántsem. A néptömegek elszegényedése, eladósodására, vöztett perek

folytán beálló szerencsétlenségére s olemi károsodásaira vezethető vissza legtöbb esetben a kivándorlás.

A birtokviszonyok rendezetlensége s az ebből keletkező perek, melyek a közvagyonnak jelentékeny részét fölemészti és a pénzkölcsönöknek uszora kamatai igazi okai a kivándorlásnak. Másrészt oka az, hogy a nép egyes vidékeken állandó keresetforráshoz nem juthat. Elég ennek illusztrálására felemlíteni azt, hogy az egész Székelyföld egyetlen városának sincs, Marosvásárhelyt kivéve 8 ezernyi lakossága s hogy Csikmegye egyetlen városa, székvárosa alig számlál 2 ezernél felül lakost. Hol találjon itt a tömegszegénység foglalkozást, állandó foglalkozást háza-népével együtt, főképp ősz és tél idején?

Való igaz, hogy most a fűrészgárak sok munkásnak adnak foglalkozást, csakhogy ezek a fűrészgárak nagy munkabírást követelnek, a mire csak a férfiak java képes. Tehát nem minden kenyé-keresetre szorult ember válik ott be. A mellett a munkát rosszul is fizetik, miért többnyire még szegényebb vidékről hoztják a munkásokat. Így az erdőipar révén jórészt csak azoknak van hasznuk, a kik erdő eladás után nagy summa pénzhez jutottak. A kik pedig arány részeit elvesztegették, azok most sirbatnak és nyakukba vehetik, amint veszik is a világ botot.

De könnyen ki lehet számítani, hogy ez a bő fakitermelés nem sokáig tarthat, s mi lesz még akkor, ha ez a kereseti forrás is bedugul azok részére, a kik most még itt találják meg életfeltételüket?

Legfőbb oka azonban a kivándorlásnak, mint a keresk. kamara legutóbbi jelentésében mondja, — az, hogy a nép bajaival komolyan eddig nem foglalkoztak. Redukálni lehetett volna ezt a kivándorlást, hogyha a törvényhatóság, a közigazgatás, egyház és iskola és a társadalom közbelép s egyfelől felvilágosítással, másfelől helyes gazdasági irányítással hat a népre. Volt kitűnő alkalom a székely közgazdasági viszonyok reorganizálására, a hetvenes évek elején, amikor a kormány nagy beruházásokat tett hogy az ország jövő fejlődésének alapját megvesse. Akkor a székelységnek alig voltak kívánságai s bár a kivándorlás veszedelme mutatkozott, a ténylegi közszükségnek megfelelő sürgős követelés és cselekvés nem nyilvánult.

Volt más alkalom is, amikor a székelységnek magának módjában állott volna nagyot alkotni és cselekedni. Ez szintén a hetvenes évek elején volt, amikor a király a volt székely határvidéki katonai alapokat visszaadta a népek. Háromszék megyében ezt a jelentékeny vagyont elaprózták, fosztották a katonai családok között és elélték. Csikmegyében együtt tartották ugyan, de semmi olyant nem alkotak vele, mely akár a közgazdaság felújhdását, akár a kivándorlás csökkentését vonta volna maga után.

A katonai alapokból, melyek pár millió koronát tettek ki s melyek mintegy ajándék gyanánt maradtak az újabb generációra, hatalmas, az egész erdélyi részekben domináló pénzüntézetet lehetett volna akkor alkotni. Bolcs előrelátó gazdag politikával a közjólét forrását képezhetette volna ez a közvagyon. Csikmegyében ma készpénzben 2 millió koronán felül állnak az alapok.

A legutóbbi években egyházak, községek és közbiztoságok is erdőeladások után sok millió koronát kaptak. Pénz van tehát bőven és mégis a kivándorlás soha akkora mértéket nem öltött mint tavaly és tavalyelőtt. Ez a sok pénz azonban nincs jól elhelyezve és nincs kellően biztosítva, hogy a késő utódok jólétének is forrását képezze. Ezt a vagyont ipari vállalatokba kellene fektetni, hogy közgazdaságot és kulturát fejlesszen és a köznek is szolgáljon. Soha erre kedvezőbb alkalom nem nyílt, mint most a székely körvasut megnyitásának küszöbén és a kormány székely ipari akciójának kezdetén, a jóakaratu irányítás és gyámoltás biztosítékai mellett. Ha helyes, számítógazdasági politikát kezd a székelység vagyonos és értelmi osztálya, a kivándorlás mihamar csökkenteni fog, benépeülnek az ipari göcspontok a pezsgő, vonzó élet támad ezen a darab földön.

Iparunk fejlődésének nagy akadályát képezi az Ausztriával fennálló szerencsétlen közgazdasági viszonyunk is. Készítményeink nem képesek kiállani az Ausztriából vámmentesen beözönlő selejtes, de épp oly olcsó iparcikknek versenyét. Az utóbbi években ugyan az állam áldásos támogatása folytán fellendülés és számottevő fejlődés észlelhető a kézműipar terén, ez azonban nem képes a közgazdaságnak olyan általános lendületet adni, mint amjt a gyáripartól várhatunk.

Akadnak egyes sporadikus jelenségek most is gyárak alapítására, de ezek eddig, az erdőkibaszulástól eltekintve, alig számba jöhetnek. Nem is remélhető a helyzetnek óhajtott megváltoztatása mindaddig, a míg Ausztriával feunálló közgazdasági viszonyunk meg nem változik és függő helyzetünkben föl nem oldoztatunk.

Legélénköbben bizonyítja ezt mult évi kereskedelmi forgalmunk. Szomorú képét adja ennek statisztikák, amiből kitűnik, hogy 1906-ban Ausztriából 85 millió koronával több volt a behozatalunk, mint az oda való kivitelünk. Ha pedig ezt az eredményt a megelőző 1905. évi eredménnyel hasonlítjuk össze, a mikor 24 millió korona volt Ausztriával szemben a passzívuk, kitűnik, hogy 1906-ban 61 millió koronával adtuk többet Ausztriának iparcikkéért, mint 1905-ben és sokkal többet, mint bármikor az utolsó 10 esztendőben.

Szomorúan érdekes ebből az, hogy az Ausztriának való ezen nagymérvű adózási többletünk ép

peu abban az évben történt, amikor a hazai ipar nagyobb mérvű felkarolása és az Osztrák ipar kiszorítása céljából országosan megindult a nagyarányú tulipán mozgalom.

Látszik ebből, hogy mi társadalmi mozgalmak utján semmit sem vagyunk képesek Ausztriával szemben kivívni, mert a közös vámtételeken ezenféle furfanggal minket kijátéznak.

Éppen ezért egyetlen módja van boldogulásunknak: az Ausztriától való különválásunk. Önálló vámtételeket megmozdulnak a nagy részben most leverő tőkék s bizalommal közelkednek az iparhoz. Gyárkérmények fogják hirdetni egy jobb és boldogabb kor hajnalát, melyre oly régóta vágyik nemzetünk, s nyomban megszűnik a székely kivándorlás. Addig is azonban, igen helyes, hogy az utlevélek kiadása megnehezíttessék s általában minden el legyen követve a kivándorlás csökkentésére. Különben aligha lesz kinek megcsináljuk az önállóvámtételeket.

Alakítsunk Székelyudvarhelyen közös konyhát.

Székelyudvarhely, aug. 29.

E lap hasábjain gyakran hangzott el a panasza a megélhetés nehézségeiről. Beszéltek nem egyszer a drágaságról, bár sokszor volt az arról is, miként lehetne azt, ha nem is megszüntetni, hát legalább részben enyhíteni. Nem akarok most arról írni, amit mindnyájan — sajnos — nagyon is jól tudunk, hogy mennyire emelkedik mindennek, de különösen az élelmi szerekek az ára; hallgatok arról is, hogy éppen a drágaság nevében mennyi sok rossz élelmi-cikket kell elfogadnunk, hanem inkább felhívom Udvarhely város intelligenciájának figyelmét egy olyan intézményre, amelyet talán itt is megvalósíthatnánk, s amely más városokban virágzásra jutva, sok családnak szerzett nyugalmat, békét. A közös konyháról beszélek.

Közös konyha! Mit jelent ez? Szinte látom, milyen szánekkel mosoly kél egy pár ajkon, gunyos megjegyzéseket is hallok, pedig kérem ne tessék mosolyogni, ne tessék megjegyzést tenni; mindjárt megmagyarázom, mit jelenthet ez.

Eddig minden háziasszony kötelességének tartotta, hogy reggeltől estig egyebet se csináljon, mint azzal törődjék, mit főzzen ebédre, vacsorára. Ha megcsinálta a napi étlapot, azonnal elszalasztotta cselédjét a piacra, mészárszékekbe, boltba, hogy elhozassa, amire szüksége van. Amíg a cseléd odajárt, azalatt koránt sem ült veszteg, hanem nekifogott a takarításnak, és sietett, hogy mire a cseléd hazajön, az ő dolga a lakásban készen legyen, hogy háborítatlanul hozzáláthasson a főzés előkészítéséhez, majd magához a főzéshez. A leány hazajött, hogy mennyi idő alatt, az más kérdés. Ezután jó volt, ha a cseléd nem kellett a mészárszékekbe megegyeszer haza után küldeni, mert hát nem kapott olyat, mint amilyenre szükség lett volna, és még jobb, ha nem kellett még a piacra is, meg a boltba is újra visszaküldeni, mert utközben elfelejtve a felét annak, amit hoznia kellett volna, vagy mást hozott helyette, vagy semmit sem hozott. Ha aztán megvolt minden szükséges kollék, akkor a háziasszony sürögött, foroghatott, hogy ebéd idejéig mindennek elkészüljön.

Volt aztán más csoportja is a házi asszonyoknak. Ezek még ennire sem voltak szoroncúsek. Az élet kiszólitva őket a háziközből a háztartáson kívül eső munkát rakott a vállukra. Hát ezek hogy látták el a háztartást? Az erősebbek bizony csak valahogy, a gyengébbek pedig alig. Magam is a háziasszonyok eme csoportjához tartozom, én tehát ugyancsak tudhatom, hogy házon kívül hogyan kellene és hogyan lehet a háztartást dirigálni. Este és reggel, míg a dolgom után kellett mennem, egyebet sem csináltam, mint intézkedtem. S mikor délen fáradtan hazakerültem, már a kopuban rendezetten levettem kalapomat, kabátomat, kesztyűmet, hogy haladéktalanul a konyhába menjek és minden meglepetésre elkészülve, hozzáfogjak az ebéd befejezéséhez.

Ismérem a háziasszonyok harmadik csoportját is; azokat t. i. akik a cseléd-mizéria következtében maguk kénytelenek minden, a háztartás körébe eső munkát elvégezni.

Végre mindhárom háziasszonynál elkészült az ebéd; hogy melyik ette azt meg jóízűen, annyi fáradság után, azt nem tudom, de hogy mindégik örült, hogy a nap legnagyobb munkáját elvégezte,

az bizonyos. De ez még csak az ebéd volt, de hol volt a vacsora? Na most szegény háziasszony tedd félre a fáradságot és fogj hozzá a vacsorához, mert hát az is kell. Megint kezdődött a munka elől, ha nem is olyan nagyszabásuan, mint az ebédnél, de azért semmiesetre sem kevesebb dologgal. Oh Istenem, hány asszonyt hallottam sóhajtozni, hogy bár valami módon egyszerűsíthetné dolgát; hánytól hallottam olyas kijelentést is: „Többet, sőt még egyszer annyit dolgozom, mint a cselédem és még sincs semmi látszatja!” És ez így ment a háztartás vezetésében napról-napra, hétről-hétre, évről-évre. Ez azonban csak a munkarész a háztartásból. Lássuk az anyagi oldalt is!

A legtöbb asszony azt hiszem, legszívesebben venné, ha minden hónapban két eleje volna, vagy egyáltalában ne volna egyszer sem. Minden hónap elején kezébe kapva az ugynevezett háztartási pénzt, elkezdi számolni. Pontosan kiszámítja, mire mennyit fog költeni, mit vásárol még belőle és nagy örömmel veszi észre, hogy még egy pár fillért meg is takaríthat. A legtöbbszór elmondja urának is a jó hírt s férj és feleség boldog megyugvással tekintenek a jövő elé. Az asszony azután gazdálkodik. Megy minden szépen, csendesen. Egyszer azonban úgy a hónap vége felé ismét számlálgatni kezd az asszony és mit vesz észre? A pénz elfogyott, pedig még erre is arra is kellett volna és még 10-12 nap van a hónapból hátra, amikor még sok rendkívüli kiadás merülhet fel. Szerencsés az olyan asszony, akinek valami különös dologban nincs azért része, hogy az urától a háztartásra eleje előtt pénzt kell kérnie, de hány van olyan, aki bizony a legnagyobb félelemmel tekint a pillanat elé, a melyben meg kell mondania, hogy elfogyott a pénz; az a pénz, amelyből a hónap elején félre akart tenni.

Látják kérem az ugynevezett mintaháztartások így néznek ki belülről.

A közös konyha ezzel ellentétben azt jelenti, hogy amíg a nő megszabadul egy csomó olyan teherrel, amely sem szerveztetésnek, sem idegrendszernek meg nem felel, addig a férfi homlokáról olsimit egypár olyan ránczot, mely a létért való küzdelem nehéz munkájában szerettek mellé vésődött oda. Ez nyugalmat ad a nőnek, derült otthont a férfinak, anélkül hogy az eddigi családi életünkben csak a legkisebbet is fel kellene cserébe áldoznunk. Ott, hol közös konyha van, a háziasszonynak sincs többé baja a havi bevásárlásokkal; niucs mérge amiatt, hogy nem kapta meg az üzlötben és a piacon azt, amire szüksége lett volna; nem kell többé cselédje helyett is dolgoznia, mert nincs miért többé megadással hazavárni cselédjét, amíg annak tetszik a sok pletykálni valót jobbra balra elvégezni. A számolatással sem érik többé meglepetések, mert tudja, hogy a hónap elején a kosztért befizetett egy meghatározott összeget, a többit azután felhasználhatja arra, amire leginkább kellene. Van ideje arra is, hogy a varrni, javítani valót is elvégezze, amelyre addig, míg neki kellett főzni, csak nagyon ritkán kerülhetett alkalom. Lehet ezután igazán uriaasszony nemcsak társadalmi állásánál, hanem életmódjánál fogva is. És ha mindezt megkaphatja, nem lesz többé ideges, kimerült. Ez pedig nagyon fontos dolog ám, mert a nő testi és lelki

jólérzése biztosítja a nyugalmat derült otthont, a megelégedett, bodog családi kört. Nagyon jól tudták ezt a nagybecakereki közös konyha megalapítói és azért siettek azt fölállítani. Az ő példájukra alapították most meg Temesvárot, Aradon, Pozsonyban a közös konyhát, sőt újabban, amint hallom Marosvásárhelyen és Gyulafehérváron is létesítenek egyet-egyét.

Vajjon nem lehetne-e nálunk Székelyudvarhelyen is hasonló intézményt megalapítani? Én azt hiszem, hogy igen. Épen ezért első sorban önököt férfiakat kérem, alakítsák meg Székelyudvarhelyen is a közös konyhát, hiszen az önök érdekeiről van szó. Ebben a drága világban mi az alkudozásainkkal nem tudunk olcsóbbágot biztosítani, teremtsék meg önök azt. Vessenek véget a feleségek keserveinek, biztossítsák nyugalmukat. Mi, akik alkalmatlanok vagyunk arra, hogy egy ilyen nagyobb intézményt megszilárdítsuk, azt virágzásra juttassuk, ehhez férfiakra van szükség. A fentemlített városokban is mindenütt férfiak voltak azok, kik a közös konyhát megalapították, tehát ezen eszme megvalósítása itt is a férfiak kötelessége. Kötelessége pedig első sorban azért, mert ezáltal a férfiak feleségeiket igen sok kellemetlenségtől mentik fel; másodsorban pedig azért, mert az ilyen intézmény létrejövele főképpen a kenyérkereső férfiakat érdekli. Én ezt az eszmét, amely talán már itt is sokak lelkében megfogamzott, csak fölvettem, a megvalósítását azonban praktikus férfiakra bízom.

Burger Ártúrné.

HIREK.

Székelyudvarhely, szept. 1.

Vármegyénk néptanítóihoz.

Azon nagyfontosságú és a jövőre nézve jelentőségteljesen üdvös eszmék közül, melyek az „Udvarhelymegyei tanító-egylet” választmányi és közgyűlésein előfordulnak és határozattá emeltetnek, egy már a megvalósulás stádiumában van. „Az Udvarhelymegyei tanítóegylet népiszkolai tanszermuzeuma” többé már nem szelid óhajlás, hanem valóság.

Chalyuka Rezső tagtársunk, mint a tanszermuzeum elnöke, fáradhatatlan ügybuzgósága, agitációs törekvése, több szárazmondó szünetnélküli levelezése, oly bámulatos eredményhez juttatta ezen kulturintézetünket, hogy a már idáig is megküldött egy kulturális, mint reális szempontból nagy értékkel bíró tárgyak halmaza a rendezés, osztályozás és elhelyezés munkáját sürgeti.

Alig maradt egy-egy megkeresés, kérés, mely meghallgatásra nem talált volna egyeseknél, czégek-nél, gyáraknál, kik nemis versenyre keltek a megküldött tárgyak tervszerű összeállításában, értékében. Mintha ezen intézet nemcsak Udvarhelymegye, hanem az egész ország közkiöcsévé válna, melynek felállítására és rendeltetési életképessége minden hivatott tényezőt áldozatra kötelezne.

Ámde az elért eredményről azt látom, hogy vármegyénk tanítóihoz vagy egyáltalán semmi, vagy igen csekély áldozatot hozott e nemes intézmény oltárára.

Már pedig tagadhatatlanul legközvetlenebb haszonélvezője a vármegyeyi tanítószó, midőn kitűzött céljában világosan megjelöli alapszabályában: „De babár az összes hazai népiszkolai intézeteknek ezen célra irányuló ügyeit felkarolja, mégis fősúlyt fektet első sorban Udvarhelyvármegye népiszkolai életére”.

Mindezekről inditattva szólok hozzátok tanító-társaim! Levetkőzve a nemtörődömségnek, közönynek öltözetét, a lelkes buzgóság mezében teljesítse mindenki e kulturintézmény követelte kötelességeit. Ez által nemcsak hivatásuoknak, hanem önmagunknak is tartozunk. Ha rá gondolunk arra, hogy ily szervezett intézet hazánkban csupán még három van, az erdélyi részekben a miénk az első, lehetetlen hogy szent lelkesedés ne ragadjon el mindnyájunkat, lehetetlen, hogy kerüljön e vármegyében tanító, ki lo-kötelezve ne érezze magát!

E végből nagyon kérlek benneteket:

1. kiki saját iskolájának tanszereit és könyveit átvizsgálva, azon régiéket, melyek — mint ilyenek — becesek, muzeumunk számára megküldeni sziveskedjék;

2. a nép között élén, egy kis jóakarattal a kutató szem gyakran fedezhet fel a nép szemében semmi, a miénkben pedig igen beces oly tárgyakat, melyek „a mult időbeli hazai elemi népiszkolai okta-

tás, nevelés és hygienia" szempontjából, részben a népiélet mai kialakulásának, a hazai novolás és oktatás produktumaiban nyilvánuló jelenségek szempontjából kulturális becséssel bírnak.

A gyermeki kézügyességek nagyon érdekes törtémei, a székely házaknál több helyen található régi kéziratok átvizsgálásánál gyakran jutunk oly kincsekhez, melyek tanszermuzeumuunk drága ereklyéivé válnának.

Nem sok tehát, a mit kérünk és várunk. — Csak az úgy kívánunk jövevényeket!

A szorgalmas hangyacsereg halmokat bord össze, mi kincseket halmozhatunk fel.

Cselekedjünk! ... a jövő miénk!

Szász Ferenc,
az „Udvarhelymegyei tanító-egyesület” elnöke.

Unitárius zsinat.

Az unitáriusoknak nagy ünnepe volt augusztus 24., 25. és 26-án Csókfalván, Marostordamegyében. A nevezett napokon és helyen tartott a négy évenként ismétlődő zsinat.

A zsinatról csak az alkothat magának helyes fogalmat, a ki látja azt az embertömeget, a mely ilyen alkalomra össze szokott gyűlni. Ez az ország különböző részében lakó unitáriusok találkozási helye s a baráti, testvéri és hitbeli kapcsok megerősítője. De a csókfalvi zsinat a megjelentek nagy számánál fogva felülmúlta elődeit is.

Ferencz József püspök és Br. P. Horváth Kálmán főgondnok nagy számu kíséretükkel aug. 24-én d. u. 1 órakor érkeztek meg Csókfalvára, a hol a szeretetnek és tisztelőnek minden kigondolható jelével elhalmozta a buzgó rendezőség. Az napot a Dávid Ferencz-egylet gyűlése foglalta le, a melyen különösen kitűnt az *Ürmösy* Miklós felolvasása, melyben a székely kérdést tárgyalta nagy tudással és szeretettel. Este ismerkedési vacsora volt.

A tulajdonképpeni zsinat aug. 25-én kezdődött istentisztelettel. Az ünnepi szónok *Vári* Albert helybeli lelkész volt, ki határozott imát és egyházi beszédet mondott. *Ferencz* József püspök meleg szeretettel üdvözölte a megjelent nagy közönséget. Végül *Ürmösy* Kálmán szentgericzei lelkész urvacsorai ágendát mondott. Minthogy a közönségnek csak egy része jutott be a templomba, a künmaradtak részére külön istentisztelet tartott, a melyen *Kelemen* Árpád székelykálmi lelkész imát és egyh. beszédet, *Nagy* Béla b.-szentmiklósi lelkész urvacsorai ágendát mondott. Délben 500 terítékű ebéd, szellemes pohárköszöntésekkel fűszerezve. Este az e célra készült óriási sátorban fényesen sikerült zsinati bál volt.

Aug. 26-án d. e. volt az új lelkészek felszentelése. Ez alkalommal szép imát és egyh. beszédet *Guidó* Béla dicószentmártoni esperes, a felszentelendőkhez buzdító beszédet *Ferencz* József püspök tartott. Délben ismét közeled. Az ünnepélyeken kívül a nap többi részét a főtanácsi gyűlések foglalták le, a melyeken több, az egyházi életre kibató határozatok hoztak. Így az id. *Daniel* Gábor lemondásával üresedésre jött egyik főgondnok állásra egyhangúlag *Fekete* Gábor kolozsvári táblai elnök választott. A választások eredményének kihirdetésénél hangos lelkesedést okozott *Pap* Mózesnek, a székelykeresztúri gimnáziumi igazgatóságra való megválasztása. *Pap* Mózes eddig is sok nehéz küzdelemben bizonyította be munkaképességét, jellemének szilárdságát, hazája és egyháza iránt való lelkes ragaszkodását; az unitáriusok sok reményt fűznek igazgatói működéséhez. A székelykeresztúri gimnáziumhoz véglegesítették *Gálgyal* Sámuel, *Nagy* Lajos és *Szentmártoni* Kálmán tanárokat, kik az esküt is letették. Egyben elvileg kimondották a székelykeresztúri gimnáziumnak VIII. osztályra kifejlesztése. Különböző jelentések és számadások tárgyalása mellett szervezetett a közpénztárnoki és egy hittanári állás a kolozsvári gimnáziumhoz.

A különböző alapokból a segélyek kiutaltattak s a folyó év észére egy rendkívüli főtanács egybehívása elhatározott. *Barabás* András árvászeki elnök a főtanácsba beválasztott. A 34 pontból álló tárgysorozat csak aug. 27-én délre ért véget.

Városunkból a zsinaton jelen voltak: *László* Domokos táblabíró, *Dr. Demeter* Lőrincz főszolgabíró és neje, *Deák* Lajos kir. albiró és neje, *Vári* Albert lelkész és *Pálffy* Jenő szolgabíró. (—.)

Miért csinálunk villanyvilágítást?

Hogy sétáljunk fényéni!

Székelyudvarhely város villamosvilágításától immár csak betek választanak el. A telep épülete is már jórészt eikészült, számos magánház vezetőke is készen van, csak éppen a felszerelés van hátra. E végből azokat az éktelen faoszlopokat is egyrészt kihordták, melyekre a vezetőket szerelik fel és amelyek így lefektetve is általános megbotránkozást keltenek.

Székelyudvarhely városnak villamosvilágításával való berendezését éppen a lapok basábjai vetették fel először s tartották, szembezállva minden patricziusi előítélettel, napirenden az ügyet egészen addig, míg az a megvalósulás stádiumába jutott. Így tehát minket a kérdésben elfogultsággal vádolni, úgy véljük nem lehet, ha most, a midőn a villamosvilágításról csak betek választanak el, egy némely kifogást teszünk az ellen.

A villamos közvilágítás a szerződés értelmében 130 egész éjjeli (3346 óra) 16 gyertyafényű és 130 drb fél éjjeli (1534 óra) 16 gyertyafényű izzólámpa és két soros, 8 drb ivlámpából fog állani. Vagyis a jelenlegi 165 drb 6 gyertyafényű petroleum lámpa helyett, — ami 990 gyertyafénynek felel meg, — kap a város 260 drb 16-os izzó és 8 drb ivlámpát, ami 9280 gyertyafényt tesz ki.

E lámpák helyes felosztására a képviselőtestület egy bizottságot küldött ki, melynek javaslatára a vállalat a lámpák helyét ki is jelölte s az oszlopok felállítása végett is intézkedett.

Alkalmunk volt a lámpák elosztási tervét tekinteni és végtelen sajnálattal láttuk, hogy a bizottság a lámpák elhelyezését illetőleg vagy tévedett, vagy pediglen félre lett vezetve. A terv szerint ugyanis a 8 iv lámpa közül 6 drbot a *Kossuth-utca* közepé felelt, egyet-egyet a felső és alsó piacz-téren akarnak felállítani. A *Kossuth-utczában* azonban még két oldalt 22 drb izzólámpa is van tervezve, vagyis egymagában a *Kossuth-utczában* jóval nagyobb gyertyafényű világítást osztottak be, mint a város összes utcáit összevéve.

E képtelen terv hallatára önkéntelen jön a kérdés, hogy miért csinálunk tehát mi tulajdonképpen villanyvilágítást? Azért-e, hogy a város polgárságának adofüléreiből pazar fényel egy második Szent-Márk-teret rendezzünk be, hol melyem köntöseinket bemutassuk és pompázzunk, vagy pediglen azért, hogy a közbiztonságon segítve legyen, mert elvégre a felmerült betörések, verekedések eddig sem a *Kossuth-utczában* történtek.

A *Bethlen-utca* és a *Kökereztér*, úgy véljük, hogy városunk legforgalmasabb tere, illetve utcája, mit bizonyít az is, hogy a *Kökereztér* és az ott levő hid kiszélesítését maga a miniszter vállalta magára. És ez a tér nem volt alkalmas arra, hogy egy ivlámpát kapjon, ugyazintén mellőzve lett a *Petőfi-utca* torkolata is. Mellőzve lett, mert hát a *Kossuth-utczába* 6 drb ivlámpa kellett.

Azonban, hogy a lámpa elhelyezési anomália még szembetűnőbb legyen, szabad legyen felemlitnünk az *Árpád-utczát*. Reméljük nem értenek félre. Ez utcát eleddig 4 drb petroleum-lámpa világította meg. Négy drb, melyet ha meggyújtottak, egész éjjel át égett. Ennek a helyébe most 3 drbot tettek, melyek közül azonban csak 1 eg egész éjjel át. Tehát a míg 165 drb petroleum lámpa volt addig ez utcának volt 4 lámpása, most hogy 260 lámpára rendezkedik be a város, kap egyet. Pedig ez az utca bonyolítja le az alsóvárosrészt egész forgalmát a vasúthoz; van benne törvényszék, egy középiskola, ipari vállalat stb. és ha mégis csak egy lámpát kapott, mit kaphat a többi, jelentéktelen mellék-utca?

A faoszlopokról nem akarunk szólni, noha határozottan emlékezünk, hogy a közgyűlés kimondta, miszerint az ivlámpák vasoszlopokon lesznek elhelyezve. Hogy miképpen fog az annyira dédelgetett *Kossuth-utczában* az a tenger akasztófa oszlop díszeselni, miképpen fog a kifejtendő fényel és pompával harmonizálni, nem tudjuk. Ez az utca azonban széles, tehát elfér benne. De, hogy a *Bethlen-utczában*, ahol a járda helyenként 40 csmeter széles, az uttest fölötté keskeny, noha a város legforgalmasabb utcája éppen ez, — miért nem lehetett a házakon elhelyezni a vezetőket, amiképpen az a szomszédos *Segesvárt* is van, — ezt megérteni nem tudjuk. Ez aligha került volna többé, de a város meg lett volna kímélve egy örökké kísértő forgalmi akadálytól, és egy számadó látványtól.

A lámpák jelenlegi beosztása semmi szín alatt sem engedhető meg, azon föltétlen vátoztatni kell. Nem lehetséges az, hogy egy bizottság tévedését, — melynek jóhiszeműségét egyébiránt kétségekbe nem voajuk — a város közönsége évtizedeken át nyögje. Éppen ezért mély tisztelővel kérjük a polgármester urat, hogy ez ügyben haladéktalanul intézkedjék. Munkájában, kétségtelen, támaszra talál a józanul ítélő képviselőtestületnél.

Szeptember. Őszi hangulatokat keltő, szép szeptember hónap elérkezett. A forró napok tünöben s az esték meghoszábbodott árnyékokat vetnek a földre. A levegőből tűnik a fény s a kék égből is halványul, egyre halványul, míg majdum egészen szürkére változik, csak éjszakákon lesz sötétebb a mennyek kordinája, melyen annál ragyogóbban tűndöklőnek a csillagok, hogy aztán letűnjének, lefussanak a semmiségbe. Mert hiszen szeptember a csillagok hullásának hónapja. Amint leszáll az első kőd, elbucsuzik a golyamadár is a kicsiny ház kéményétől, s a vízi magával az idén kiköltött fiait a mási, melegebb hazába, ahol amikor ott a nyár van, akkor ott nyitja ki szirmait az édes illatot lehelő rózsza, a lilium. A golyamadarat követi a vadludak serege, s azután, ugy kisasszony napja táján utra kél a kis fecskemadar is, mely először elcsicsergi keservét, azután körülropdósi az eresz alját, seregetől a templom tornyát, míg aztán az Isten kis madara el nem vész ott, ahova az ember szeme nem láthat, a mennyboltozatnak rezgő azurjában. Elhallgat a mező, az erdő, legközelebb, ha az őszi szél sirja el a hervadó virágnak nótáját, vagy az őszi eső veri le kopogásával a fáknak sárga leveleit. Az elmulás mondja el regéit mindenfelé, még a pásztor tilinkója is azt zokogja el az ezüstszínű pataktól meghasított, volgyet ölelő domb oldalán. A lemondás bangulata rezgi át a mindenségnek azt a részét, melyet a mi rövidet látó tekintetünk átölelhet, mert a mi ezután következik, az már nem nyár lesz, csak utolsó fellobbanása a sugárnak, a mécsnek, mely után következik a balál, melyre ráborítja majd fehérfedélét a tél, hogy kisarjadjon az alól az új tavasz, a feltámadás.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Antal* Áront Székelyudvarhelyről helyettes tanárnak a kézdívásárhelyi főgimnáziumhoz, *Fröhlich* Ottót Kézdívásárhelyről helyettes tanárnak a székelyudvarhelyi főgimnáziumhoz helyezte át.

Eljegyzések. *Dr. Váro* Géza székelyudvarhelyi ügyvéd eljegyezte *dr. Sárkány* Lajos kolozsvári ref. kollegiumi tanár leányát, *Lórikát*.

Tary Sándor eljegyezte *Hermann* Ilona kisasszonyt Homoródalmáson.

A megyei virilisek névsora. Az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a alapján közhírré tétetik, hogy a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékéhez alapul szolgáló adókimutatások a vármegyeházánál folyó évi szeptember hó 1-étől az igazoló választmány szeptember 10-én megtartandó üléséig közszemlére ki lesznek téve s az érdeklődők által ez idő alatt megtekinthetők.

Majális augusztusban. Sikerült mulatságot rendezett *Embery* Árpád főgimn. tanár, földbírtokos, a mult vasnapon. Ugyanis kadicfalvi birtokának kertjébe illusztris társaságot hívott össze ebédre, alkalmat szolgáltatva az izoláltságban élő társadalomnak, hogy fehér asztal mellett bizalmas eszmecsereét folytathasson. A szép számu társaság, megérte a figyelmes háziassza intenczióit, szellemes tosztok mellett, a legjobb hangulatban a késő esti órákig elmulatott. Az ebédre a következők voltak meghíva: *Ugron* Ákos főispán, *Gróf* *Mike* János főesperes, *Dr. D* mokos *Audor* alispán, *Dr. Válc* sikk *Ferencz* tisztiügyész, *Ádám* *Albert* főjegyző, *Dr. Demeter* Lőrincz főszolgabíró, *Szabó* Gábor, *Sebesi* János, *Dolny* Róbert aljegyzők, *Zonda* József főállatorvos, *Imreh* Domokos kórházi főorvos, *Szabó* Nándor főszolgabíró, *Szabó* *Endre* közíg. gyakornok, *Dr. Bodolla* Gábor törv. elnök, *Dr. Göllner* Béla, *Dr. Haroia* Jenő bírók, *Csanády* Zalán járásbíró, *Nagy* Kálmán albiró, *Szabó* István alügyész, *Vajna* Zoltán telekkönyvvezető, *Jakab* János aljegyző, *Homolay* Lajos pü. igazg. helyettes, *Mátffy* Domokos titkár, *Szentpály* Zsigmond főbiztos, *Ádám* *Imre* biztos, *Amberboy* Zsigmond számvizsgáló, *Péterfi* István számellenőr, *Máuti* Miklós nyilv. biztos, *Dr. Szóvényi* László fogalmazó, *Evinger* *Antal* fumei korm. főigazgató, *Gotthárd* János polgármester, *Simó* *Mátyás* városi pénztárnok, *Szombatfalvy* Lajos főkapitány, *Kassay* *Dezso* alkaptány, *Dr. Pál* *Ernö* tiszti ügyész, *Jancsó* János ellenőr, *Kovácsy* *Albert* dr. országos képviselő, *Dr. Nagy* *Samu* ügyvéd, *Szobotka* *Rezsó* főmérnök, *Fás* *Gyula* erdőmester, *Szó* *Gáspár* igazgató, *Tamács* *Albert*, *Kovács* János Spányár Pál, *Major* Lajos, *Hlatky* Miklós, *Pillich* Lajos tanárok, *Márkus* E. káplán, *Ólah* *Dániel* kadicfalvi

plebánus, György Lázár márf. pleb., Pap Albert oláh. pleb. Daniel Károly vezérig. Oláh. Dr. Burnáz Imre orvos. Oláh. Lányi Imre postafelügyelő, Dr. Macskásy Ignác p. főtitár. Szempetery Ferencz p. tiszt, Péter János állomásfőnök, Becsek Aladár lap-szerkesztő, Dr. Vas Lajos ügyvéd, Persián János kereskedő, Fekete Manó agrárbank főnöke, Paschek Viktor takp. könyvelő, Csillag József tak. pénztárnok, Pap Zakor József birt., Daróczy Miklós timár, Kassay Ákos birtokos.

Az anyakönyvi hivatal forgalma. Székelyudvarhely város anyakönyvi hivatalánál a folyó évben január 1-től aug. 31-ig 156 újszülöttet jelentettek be, mely nem szerint így oszlik meg: fiu 73, leány 76, halva született 7; ebből törvénytelen 10 fiu, 5 leány. Ezzel szemben meghalt 69 férfi, 54 nő, a kórházban 23 férfi, 8 nő, összesen 154, vagyis a halálozási szám 5-el volt nagyobb, mint a születési. A házasság hymeu lánczait az elültetett nyolcz hónap alatt 41 pár vette fel.

A ref. kollegiumban a beiratások szept. 2-ik, 3-ik és 4-ik napjain délelőtt 9—12-ig és délután 2—3 óráig eszközölhetők. A javító- és felvételi vizsgálatok, melyekre előzetesen kell jelentkezni, a beirás napokon délután 3 órán kezdve tartatnak meg. Az év ünnepélyes megnyitása szeptember 5-ikén délelőtt 10 órakor lesz az intézet nagytermében.

Negyvenéves jubileum. Ez évi szeptember hóban lesz 40 éve annak, hogy a nyugdíjazott veterán színművész, *Deréki Antal*, legelőször lépett az irodalom terén a nyilvánosság elé; mely téren azóta — váltakozó sikerrel — eredménytelen szorgalommal, soha nem lankadó munkaerővel, elismerést vívott ki magának. Nem tagadható, hogy mióta — a színésznél szerzett babárain megpihent — városunkba költözött, itt is csakhamar megtudta nyerni a közönség rokonszenvét, mint mélyen érző és a székelységgel a székelly ügyekért lelkesedni tudó emberbarát is. Deréki 40 éves múltja, mint nyitott könyv fekszik minden művelt magyar ember szeme előtt; mert a lezajlott négy évtized alatt nemcsak elismerést és köztetszést aratott színműveivel, de a legelőkelőbb fővárosi lapokban is megjelent szépirodalmi dolgozataival közismertté tette a nevét és rá zolgált arra, hogy Szinyei is a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg róla. E 40 évi munkálkodás megjutalmazására, mintegy megünneplésére, városunkban mozgalom indult meg, melyhez — bizton reméljük — a jubiléus minden tisztelője úgy a megyében, mint a városban csatlakozni fog, ha erre az alakuló ünnepre rendező bizottság tiszteletteljes, hazafias bizalommal felszólítja; mert a ki 40 évet töltött a magyar művészet és magyar irodalom szolgálatában, a ki egy hosszú küzdelmes élet után, még most is, — kész vonságában, — pihenés helyett a munkának, a közjónak szentelt életét, méltán megérdemli, hogy a betöltött 40-ik évét egy szerény ünnepéggel tegye neki emlékeztetéssé. Mi részünkről kollegialis kötelességünknek tartjuk erre városunk intelligens közönségének és polgárságának a figyelmét felhívni.

A református leányiskolába a beiratások szept. 2-án kezdődnek és bezárólag szept. 6-ig tartanak. Beiratási díj fejében minden gyermek után egy korona fizetendő. A tandíjmentesség iránti kérések a beiratás alkalmával adandók be az ig. tanítóhoz. A tanév ünnepélyes megnyitása 7-én d. e. 8 órakor lesz. A tanítás 9-én reggel 8 órakor kezdődik.

Az áll. Szakiskola felügyelő-bizottsága m. hó 24-én *Ugron Ákos* főispán elnöklété mellett ülésezett. A bizottság a folyó ügyek elintézésére mellett az ösztöndíjas növendékek felvétele ügyében intézkedett.

Közös könyha. A közös könyha eszméjét sorra kezdik felkarolni a magyar városok, legalább annyiban, hogy felszínen tartják és foglalkoznak vele, sőt egy pár helyen meg is valósították. A közös könyha védekezést jelent a piacci drágasággal és a kivándorlás folytán előállott szélédmizériákkal szemben. Ez ügyben mai lapszámunkban igen érdekes közleményt hozunk *Burger Arthurné* öngyáságától, melyre külön is felhívjuk a közönség figyelmét, annyival is inkább, mivel az eszme nyilvános tárgyalására több oldalról intéztek hozzánk felhívást, mi kétségtelen bizonyítéka annak, hogy Székelyudvarhely város társadalma is felismerte a közös könyha óriási szociális jelentőségét. Társadalmunk vezető férfiai áll, hogy az eszme testet öltönn.

Hajtvadászat. A Szarkakő irtásos területén az elszaporodott és nagy károkat okozó vadászó csorpara a múlt vasárnap hivatalos hajtvadászatot tartottak *Lakatos Tivadár* gazdasági taccsós vezetésével. Mintegy husz fegyveres ember vett részt a vadászaton; az eredmény, noha a disznócsordát sikerült felverni, sőt közülök egyet meg is sebezni, elmaradt. A hajtvát közelibbről megismétlik.

Új zeneművek. *Kertész A.*-né *F. Lujza* zeneszerzőnő újabb egy pár művének, indulót, szalon és hangverseny darabot rendezett sajtó alá. Budapestről meg egy ifjusági együt vezetősege bizta meg egy „Ima” megzenésítésével és szölamozásával, a mely előadás után szintén sajtó alá került.

Egy mintagazda ünneplése. Augusztus 20-án megható ünnepben volt része Bikafalva község közönségének. Ekkor adta át ugyanis dr. *Demeter Lőrincz*, az udvarhelyi járás fő-zolgabirója *Tóth Károly* mintagazdának a földmivelőügyi miniszter által a mintagazdaság sikeres vezetéséért adományozott díszoklevelet. Bikafalva közönsége, élén *Máthé József* közéleti jegyzővel és az előjárósággal, az állomáson fogadta az érkező főzolgabirót és *Ulatky Miklós* vármegyei gazdasági egyesületi titkár. Innan az imponáns nagyságú társaság a községházához vonult, hol a főzolgabiró lélekemelő beszéd kíséretében *Tóth Károlynak* átadta az oklevelet, ki azt keresztlen egyszerű, de szívből jövő szavakban köszönte meg. Ezután *Ulatky Miklós* vármegyei gazdasági egyesületi titkár esztelte az ünnep jelentőségét a fejtegette a mintagazdaságok értékét. Az ünnepély végzetével a társaság *Tóth Károly* vendégszerető házához gyűlekezett.

A Szent Ferencz-rendi barátok vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiu 6 osztályu iskolába a beiratások szeptember 1-én kezdődnek; felvétetnek azok, kik f. évi aug. 31-ig a 6 évet betöltötték és a 12 évet túl nem haladták. Tandij az eddigi 8 K helyett 4 K; a szegény és zangalmas jó viseletű tanulók tanszerekkel és könyvekkel láttatnak el. A tanév kezdete szent misével egybekötött „Veni Sancte” után szept. 9-én lesz.

Sándorka meghalt. A magyar cigányzenész világot sulyos veszteség érte. *Kónya Sándorka*, a székelyudvarhelyi első zenekar primása, zeneszerző, életének 43 ik évében, m. hó 25-ikén, két évi nehéz szevedés után elhunyt. A nehéz kór legyőzte azt a szívet, mely oly sok szép melodióval gazdagította zeneirodalmunkat; elmémitotta örökro hegedűjét, melyből a legszebb nóták rózsái virultak, és amelylyel mesze földön elismerést szerzett magának és zenekarának. Széles területen ismerték őt, a szöke cigányt, ki példányképe volt az intelligens és szolid, tisztességes modoru, kiválóan képzett magyar zenésznek, kibén, igénytelen megjelenése után, a pozórók világában, alig volt sejthető a magyar nóta és a klasszikus zene tökéletes interperetora. Mint primás valóban első rendű, melylyel párosult alkotó tehetsége, mely minőségben fordulatosága, eredetisége, zamatosága elismerésre méltó volt. Ezért a szíveknek ringatta nótáival édes bus hangulatba, ezek vigadtak páratlan muzsikája mellett, míg neki a napi kenyéret kellett dolgoznia beteg hátkümmal, munkától elcsigázott, halálra fáradt idegekkel. Egész életében a létért való küzdelem igáját kellett burcolnia s a könyörületet halálnak kellett eljőnie, hogy megváltsa őt Golgotájától... Nem panaszokdunk, csak zokogunk halálodon te jó, te nemes szívd Sándorka, te jó czimbora, ki oly sokszor mogrikattál s az élet okozta fájdalom perzeinkbe édes melodiókkal vigaszt csepegtetted szíveinkbe, vid magaddal szerettebből font koszorúkat... Sándorkát 27-ikén, kedden, délután helyezett örök nyugalomra a katolikus temetőbe. Temetésére meghatvan nyilvánult meg a szeretet, közbecsülés, melyben a város társadalma a megboldogultat részesítette. Ott künn a síráll pedig, míg a föld göröngyök hullottak a koporsóra, felhangzott a nóta, a Sándorka nótája, melylyel a zenekar tagjai bucaztak el a jó primástól, a derék pályatárstól. Halálát folesége szül. *Parlas Lujza*, a boldogemlékezteti vak *Ferdinánd* leánya gyermekei: *Jancsi*, a zenekar jelenlegi primása, *Lúza*, Sanyi és *Matild*, valamint számos rokon siratja. Logyeu pihenése csendes.

A közéleti elemi fiu népiskolába a beiratások tartanak 1 szeptember hó 2—6. uszjain délelőtt 8—12 és délután 2—4 óráig, a tanév pedig 7-én nyílik meg. A növendékek semmiféle díjat nem fizetnek; a szegény tanulók tanszereinek beszerzésére a tehetősebb szülők önkényes szives adományát hálás közönséggel fogadja az igazgatóság.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésvész megszünt Oláh községben. Sertésöröncz megszünt Kíssolymos községben. Sertésöröncz fellépett szörványosan Székelyszenttamás községben. Léptene fellépett szörványosan Abásfalva község szarvasmarha állományában. Bivalyész fellépett járványosan Székelydála községben.

Kertész Albertné zeneszerzőnő még egy pár üres órára zongora tanítványokat elfogad. Tanít kezdőktől a legmagasabb iskoláig. Nem tömögös tanítással, hanem külön minden növendék egy teljes óráig nyer lolkii-smeretű és alapos gyakorlati és elméleti oktatást. Ugyanott francia, német és hegedű órák is vehetők; valamint a zeneszerzés körébe vágó munkálatokat is (zenésítés, szölamozás, áttételek, kísérek stb.) illő árért elkészít.

Nagybacsoni cserép kisebb nagyobb mennyiségben nálam kapható. *Nagy Ferencz* cserépraktára Vár-utca 3. sz.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkértünk a következő sorok közlésére: Az udvarhelyi vármegyei tanítóegylet népi iskolai tanszermuzeuma részére *Szalmásy Béla* budapesti papir- és írószerekkerkedő, magyar gyártású két sorozat *tollszárnyútemény* adományozott s a *Klein Zsigmond* budapesti fakereskedő czég zsigmondtelepi készletéből két mu-

zeumi szekerényre szükséges faanyagot díjmentesen ajándékozott. Fogadják az adakozók ez-n adományukért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalaphka* Rezső osztályelnök.

KÖZGAZDASÁG.

Székelykiallítás.

— Irtá: *Solymosy Endre*. —

A sepsiszentgyörgyi kiállításra küldendő tárgyaknak, már eddig összegyűjtve, s vármegyénk Iparfejlesztő bizottságához beküldve kellene hogy legyenek.

Fájdalom, alig küldetett be még eddig, valami.

Vármegyénk reputációja követeli, — legfőképpen ezen kiállítás kapcsán tervezett — s az egész vármegyére kiterjedő gazdasági akció sürgeti, hogy mintól imponzánsabb mértékben vegyünk részt azou.

A „kimutatási iverk” is, csak részben érkeztek be. Ezek még elkedveltenitöbök! Halatlan! Olyan iverk küldettek be, melyeken egyetlen név sincsen!

Hát kérem, melyik község az vármegyénkben, hol a székelyaszonnyok nem tudnak founi, szöni-, varni? Hiszen nem arról van szó, hogy kik szönek-, varnak eladásra! Hanem, hogy kik tudnak szöni, varni.

Nagyon kérjük azokat, kiket illet, — értsék meg, hogy a kimutatásba mindazokat fel kell venni, kik maguknak, a háztartásuk szükségletére founi-, szöni-, varni tudnak. A kik jelenleg egy és más elfoglaltságuk miatt tán ebben az évben, tán a múlt évben is ugyan nem foglalkoztak; de tényleg értenek ahhoz. Szóval mindazokat, kiknek ezen házi-iparban jártasságuk van.

Az „egyébb” rovatba azokat is fel kell venni, kik tán szöni nem tudnak, de varni igen.

Hiszen niucsen az a székelly községünk, melyben több kevesebb, varrógép ne volna!

Ne kicinyeljék az ilyen dolgokat; mert gazdasági jelentőséggel bírnak. De másképpen gondolkoznak az illetékes egyének, ha ismernek az alföldi és az erdélyi román nép életét, hol az asszony nép tulnyomó része azt sem tudja miféle fán terem a háziipar! Nem képesek egy kendőt beszögni, egy gombot felvarni!

Örömmel s elismeréssel láttam, hogy nehány község előjárósága, körjegyzője megértette az Iparfejlesztő bizottság törekvését. Különösen kiemelem *Atyha*, *Oroszhegy* és *Varság* előjáróit.

TÁVIRATOK.

Budapest, augusztus 30.
(Érk. d. u. 5 ó.)

A horvát bán nyilatkozik.

Zigráb: *Rakodczay* horvát bán ma egy ujságrónak hozzáintézt kérdésére fontos ki- jelentéseket tett.

A napokban — ugymond — Budapestre utazik, hogy programjának második részét elő- terjessze a kormánynak. Ennek alapján egy új unionista párt fog alakulni Horvátországban, melynek magvát a régi nemzeti párt fogja képezni.

Majd kijelentette, ha a horvát állapotok hamarosan nem változnak meg, királyi biztos kinevezése válik szükségessé.

Ezzel kapcsolatosan *Zogoracz* képviselő is nyilatkozott, kijelentve a horvát koalíció ne- vében, hogy a magyar kormány jelenlegi állás- pontja mellett lehetetlennek tartanak minden kompromiszumot.

Hivatalvesztésre ítélt pap.

Ujvidéken az ev. ref. megyének ma tar- tott közgyűlésén *Szigeti Bálint* ev. ref. lelkész hivatalvesztésre ítélték. A lelkész az ítélet hal- latára öngyilkossági szándékkal a Dunába ug- rott, de kimentették. Az örültek házába szállí- tottáh, mert az örültség jelei mutatkoztak nála.

A marosvásárhelyi állapotokhoz.

Marosvásárhelyről jelentik Ifj. *Ugron Gábor* főispán *Balla* és *Jeney* aljegyzőket állásuktól felfüggesztette. *Jeney* többszöri hivatali euge- detlenségért, *Ballát* pedig felszámított utiszám- lák miatt.

Zene és műének

tanfolyam!

Aláírott, úgy mint addig, az idén is szeptember havában megkezdni a zene és műének tanítását, hol kezdők és haladók zongorán, hegedűn, cimbalmon, citerán és magasabb műénekben könnyen felfogható módszerem alapján alapos kiképzést nyerhetnek. Beiratkozni lehet szeptember 2-ától kezdve.

BAKU KATALIN

Kossuth-u. 47. sz. (a Polg. leányisk. átellenben.)

Sz. 4718—1907.

ünnep.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy Udvarhelyvármegye igazoló választmánya f. évi szeptember 10-án d. e. 10 órakor a vármegyeház kis tanácstermében a vármegyei legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének kiigazítása végett ülést fog tartani.

Ezzel kapcsolatban, hivatkozással az 1886. évi XXI. t.-cz. 27. §-ára figyelmeztetjük mindazokat, kik az említett t.-czikk 26. §-ában körülírt kétszeres adószámítás kedvezményét igénybe kívánják venni, hogy ebbeli igényük érvényesítése végett az ülés berekesztéséig az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jelelje ki és jogosultságukat igazolni kötelesek.

Udvarhelyvármegye igazoló választmányától.

Székegyudvarhely, 1907. aug. 23-án.

Dr. Majthényi.
jegyző

Dr. Nagy Samu,
elnök.

Szives tudomásul.

A n. ó. közönség szives tudomására kívánom hozni, hogy Székelyudvarhelyt, Eötvös-u. 1. sz. alatt (a Ferenczrendiek temploma mellett) saját nevem alatt egy teljesen új

Könyvkötészetet

rendeztem be, melynek modern berendezése lehetővé teszi, hogy a t. megrendelőim kényesebb igényeit is kielégíthetem.

Tankönyvek erős, vászon kötésbe olcsón bekötetnek.

Tisztelettel

Soha Aladár.

Védjegy:

Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

SCHLOSSER-GERMAIN & CO

COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODELE
PROMOTEUR.

Kizárólagos elárásítás Márk Testvéreknél.

Kíváncsiakra próba mintáulveg.

ad. 765 766.
a. 1907. számhoz.

Hirdetmény.

A IX. községi terület felügyeletével megbízott kir. műszaki tanácsos urnak az 1907. évi április hó 30-án kelt 196. és 215/kf. számú rendeletével a héjjasfalva—csikgyimesi állami község 20—21. illetve 62—63. km. szakaszán levő 48. és 151. sz. hid helyreállítását 6221 kor. 67 fill. illetve 2347 kor. 41 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1907. évi szeptember hó 12-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlat mindenik hidra különítve teendő.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántópenz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt: Székelyudvarhelyt, 1907. évi augusztus hó 25-én.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

Arverési hirdetmény.

Székegybethlenfalva vadászterületén való vadászhatási jogosultsága 1913 aug. 1-éig terjedő időre haszoubérbe adatik f. évi szeptember 6-án d. e. 9 órakor Székelybethlenfalva község házában.

Kikiáltási ár 30 korona. Utóajánlat nem fogadtatik el.

Székegybethlenfalva, 1907. aug. 30.

Gállfy István.

Német és francia

magánoktatás
mint eddig is
szeptember hó 1-én
kezdődik.

Pomarius Gottfriedné

Eötvös-utca 9. szám.

Szám 642—907. ár.

Hirdetmény.

Székegyudvarhely város árvaszéke közhírré teszi, hogy székegyudvarhelyi elmebeteg Haurik Alfréd tulajdonát képező sörgyár az ahhoz tartozó épületekkel és felszereléssel együtt 1907. évi szeptember hó 15-ikétől nyilvános árverezés útján bérbe adatik 6 egymásután következő évre, vagyis 1913. évi szeptember hó 14-ig. Kikiáltási ár 2400 kor.

A bérösszeg félévi előleges részletekben fizetendő

A bérlet tárgya az ahhoz tartozó felszerelésekkel együtt leltár mellett adatik át bérbevevőnek, ki a bérleti idő lejártá után köteles szintén leltár mellett ugyan olyan állapotban visszaadni, mint ahogy átveszi.

A sörgyárhoz szükséges komló, szalad, árpa, szurok, üvegek, sörös szekér, tűzifa stb. készletet bérbevevő köteles becsáron azonnali készpénzfizetés mellett átvenni.

Az árverés napjára 1907. évi szeptember hó 10-ikének d. e. 9 órája tüzetik ki Székelyudvarhely város árvaszéke hivatalos helyiségébe, hol a részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székegyudvarhely város árvaszéke, 1907. augusztus 28-án.

Soó Domokos, h. árvaszéki elnök

Irodai cikkek
nagyválasztékban

Legszébb képes
levelezőlapok

ÜZLETMEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a helyi piacon — Batthyány-tér 5. sz. a. — egy, a mai kor igényeinek megfelelő

könyv, zenemű, papír, rajz, írószer kereskedést

nyitottam. — Több évi tapasztalataim, valamint elsőrendű cégekkel történt összeköttetésem folytán abban a kellemes helyzetbe jutottam, hogy az igen tisztelt vevőközönség minden igényeinek a legnagyobb pontossággal eleget tudok tenni.

Midőn kérem új vállalatomat becses pártfogásával támogatni, vagyok kiváló tisztelettel

ERDÉLYI SIMON

Iskolai táskák!

Üzleti könyvekben
nagyraktár